

Eerlijk incasseren

Stijgende armoede en schulden blijven een groot probleem in onze samenleving. Bestaanszekerheid is weliswaar een politiek modewoord geworden, maar ook de plannen van het nieuwe kabinet voorkomen niet dat het aantal mensen dat leeft in armoede de komende jaren verder zal stijgen. Het kan dus steeds meer mensen overkomen: even de zorgverzekering of een andere verplichting niet op tijd kunnen betalen. De cijfers bevestigen dit: 46 procent van de huishoudens heeft het afgelopen jaar al te maken gehad met één of meer betalingsproblemen. Een kleine schuld zou ook niet direct een groot probleem hoeven te worden, maar door rentes, boetes en incassokosten zakt een deel van de mensen steeds dieper in de schulden. Zo ontstaan problematische schulden, met alle gevolgen van dien. Een op de elf huishoudens zit daar nu al middenin. En rondom dat leed van honderdduizenden Nederlanders is een hele industrie gebouwd: de schuldenindustrie. Er worden miljarden verdiend aan incassokosten, rentes en handel in vorderingen. In 2022 bleek dat incassobureaus een winstmarge hebben van maar liefst 46 procent. Zo blijft een hele industrie draaien over de rug van mensen die in problemen zitten.

De vier coalitiepartijen hebben met elkaar afgesproken om de schuldhulpverlening te verbeteren, met een focus op de aanpak van problemen bij de bron. Vaak ontstaan schulden door een combinatie van factoren; onvoorziene tegenslagen als werkloosheid, hypotheekproblemen, echtscheiding, ziekte en/of onverwachte terugvorderingen van de overheid. Wij beseffen natuurlijk dat de algehele oplossing van armoede en schulden bij de bron tijd nodig heeft, maar tot die tijd kunnen wij niet langer accepteren dat mensen die – om wat voor reden dan ook – in de schulden belanden, daar steeds verder in wegzakken. Het is immoreel en maatschappelijk onverantwoord om een schuldenindustrie, die financieel belang heeft bij het voortduren van menselijk leed in de vorm van problematische schulden, te laten voortbestaan. De tientallen moties, Kamervragen, onderzoeken en zelfs een wetswijziging hebben in de afgelopen jaren onvoldoende opgeleverd. Het voornemen van de coalitiepartijen om de aanmanings- en incassokosten van de overheid te verlagen, is wederom een stap in de goede richting, maar het zal onvoldoende blijken om de schuldenindustrie definitief aan banden te leggen.

Daarom roepen wij het nieuwe kabinet op om:

- 1 normen te stellen voor verantwoord incasseren, die gelden voor alle bedrijven;** Bedrijven dienen dan aan te tonen dat zij hieraan voldoen, om in aanmerking te komen voor de verplichte registratie in het register incassodienstverlening. Incassobureaus die louter winstmaximalisatie nastreven en consumenten onnodig lang in de schulden laten, worden geweerd. We willen af van businessmodellen die gebaseerd zijn op het incasseren van incassokosten. Overheden werken voortaan alleen nog samen met verantwoorde incassobureaus, zonder winstoogmerk.
- 2 een eerlijker incassokostensysteem te hanteren;** De incassokosten die schuldeisers nu in rekening brengen door het gebruik van de staffel in de Wet Incassokosten (WIK) staan vaak niet in verhouding tot de geringe werkzaamheden en de hoogte van de oorspronkelijke schuld.
- 3 de toerekenvolgorde om te draaien;** Als iemand met schulden nu een bedrag betaalt, dan wordt dat in de eerste plaats in mindering gebracht op de incassokosten, dan op de rente en ten slotte pas op de openstaande schuld (de hoofdsom). Deze volgorde houdt de schulden(industrie) in stand. Bij elke betaling van een schuldenaar zou er voortaan eerst afgelost moeten worden op de schuld.
- 4 het (ver)kopen van schulden van consumenten te verbieden;** Bedrijven kopen nu hele portefeuilles vorderingen over. Dit leidt vaak direct tot 21% extra kosten vanwege de btw-opslag. Bovendien hebben bedrijven die vorderingen kopen minder oog voor klantrelaties. De consument verwordt zo tot een nummer in de rij van onbetaalde rekeningen. De menselijke maat verdwijnt.